

NINO WILKES

BALLEN JONGEN

**OVER HOMOSEKSUALITEIT
IN DE VOETBALWERELD
HET GROOTSTE TABOE**

BALLENJONGEN

**NINO
WILKES
BALLEN
JONGEN**

**WAAROM HOMOSEKSUALITEIT
HET GROOTSTE TABOE IS IN
DE VOETBALWERELD**

KOSM • S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

KOSM • S

www.kosmosuitgevers.nl

 [kosmos.uitlegers](https://www.facebook.com/kosmosuitgevers)

 [kosmosuitgevers](https://www.instagram.com/kosmosuitgevers)

 [nino_wilkes](https://www.instagram.com/nino_wilkes)

© 2024 Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen,
onderdeel van VBK | media

Titel: Ballenjongen

Ondertitel: Waarom homoseksualiteit het grootste taboe is
in de voetbalwereld

Tekst: Nino Wilkes en Robert Heukels

Redactie: Willemijn Visser

Omslagontwerp: Moker Ontwerp

Ontwerp binnenwerk: intertext.be

Fotograaf omslag: Stijn de Vries

Eerste druk, maart 2024

ISBN 978 90 439 32431

ISBN e-book 978 90 439 32448

ISBN audiobook 978 90 439 32455

NUR 489

Kosmos Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruik gemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, online-publicatie of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever kan echter aansprakelijk gesteld worden voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

INHOUD

- Proloog** - De stamhouder 7
- I.** 'Eerder zijn we weer conservatiever'
- Oma 9
- II.** Een nieuwe generatie die 100% zichzelf mag zijn 11
- III.** Het jongetje dat ik was 13
- IV.** Toch de voetbalwereld in 18
- V.** Een vreemd gevoel 21
- VI.** 'Niet bang voor die ene gek, wel voor de massa'
- Paul van Dorst 26
- VII.** 'Er mogen geen mensen in kasten'
- Oma 39
- VIII.** 'Verantwoordelijkheid is key'
- Karin Blankenstein 41
- IX.** 'Iedereen heeft tijd nodig om ergens naartoe te groeien'
- Estelle Bergkamp 54
- X.** 'Laten we alsjeblieft een beetje lief doen tegen elkaar'
- Patrick Kluivert 60
- XI.** 'Een kwestie van de lange adem'
- Jaap Paulsen en Houssin Bezzai 66
- XII.** 'Mensen durven gewoon niet'
- Winfried Bajjens 75
- XIII.** 'Beter één vuist te maken'
- Clarence Seedorf 82

- XIV.** 'Je hebt altijd die olievlek nodig'
– Michael van Praag 88
- XV.** 'Hoe verdrietig dat je het verborgen hebt gehouden'
– Rossana Kluivert 97
- XVI.** 'Al die machocollega's met hun grote monden reageerden geweldig'
– Thijs Smeenk 101
- XVII.** 'Wij moslims zien homoseksualiteit als een beproeving'
– Redouan El Yaakoubi 109
- XVIII.** 'Praten, praten, praten, dat is wat we moeten'
– Humberto Tan 113
- XIX.** 'Humor helpt bij ieder verwerkingsproces'
– Michael Wilkes 118
- XX.** 'Voor ons helpt de voetbalwereld juist heel erg'
– Shanice van de Sanden 123
- XXI.** 'De angst voor verandering zit in de mens'
– Rossana Kluivert 127
- XXII.** 'Maar wat is er dan over van de OneLove-campagne?'
– Pepijn Keppel 133
- XXIII.** 'Voetbal is een spiegel van onze samenleving'
– Marjan Olfers 138
- XXIV.** 'Ik zou hier graag antwoord op geven, maar...'
– De clubs 142
- Epiloog** 153
- Dankwoord** 159

Proloog - De stamhouder

De foto vertelt het verhaal. Opa Faas en opa Jorge staan langs de lijn. Ik, de stamhouder, dartel op het veld in mijn Xerxes-pakje. Het zijn de jaren negentig in Rotterdam. Ik ben nog de enige hoop. Als ik het niet ga maken, zal er nooit meer een Wilkes in de voetsporen van de grote Faas treden, de mischien wel beste voetballer van zijn tijd en groot idool van Johan Crujff. Ik luister naar de naam, officieel heet ik Nino Servaas Wilkes en op mijn schoudertjes drukt een grote verantwoordelijkheid. Niemand die het letterlijk tegen me had gezegd, maar natuurlijk was ik het koningskind. Natuurlijk zou ik voetballer worden. Natuurlijk keken ze naar mij. Wow, de nieuwe Wilkes, komt dat zien. Opa Faas sprak er zelfs over met Johan, dan fluisterde-ie met nauw verholen trots in zijn stem: 'Johan, mijn kleinzoon gaat bij Xerxes spelen, net als ik, en wie weet, dan...'

Het leven van echte mannen draaide om de bal en ik belichaamde de hoop van de familie.

De mannen glommen. De mannen hoopten. Maar keken ze wel goed?

Ik was zes, had geen idee. Alleen mijn moeder zag het. Ze volgde mijn ogen die wegdroomden. Hé, een vlinder! De bal ging naar links en ik keek naar rechts. De andere jongens tackelden, renden, raasden en schopten. Vlug checkte ik mijn nieuwe Xerxes-tenue. Gelukkig, er zat nog geen spatje modder op.

* * *

I. 'Eerder zijn we weer conservatiever'

– *Oma*

Oma was pas twintig toen ze mama kreeg en die was op haar beurt ook nog piep toen ze mij ter wereld bracht. Oma en ik lijken op elkaar, we zijn beiden een tikje bemoeizuchtig, willen het liefst de hele tijd de familie om ons heen hebben. We bellen elkaar iedere dag om het leven door te nemen, maar ik bel oma ook meteen als ik discussies heb met Demi, mijn zus met wie ik verder een geweldige relatie heb. Dat doet Demi overigens ook. Oma houdt ons dan allebei een spiegel voor: kijk nou naar wat jouw rol is, wat jij zegt en wat jij doet. Aan het eind van de rit zijn we dan weer de grootste vrienden en steekt oma tevreden een sigaretje op. Haar doel is altijd dat iedereen 's avonds rustig naar bed kan. Oma heeft als geboren Friezin het hart op de tong en is rechtdoorzee. Het is voor haar een groot goed dat je mag zijn wie je bent. Ze zegt: 'Wat je voelt, wat jouw waarheid is, dat mag je uitdragen. Je hoeft niet mee te lopen in de massa.'

Desondanks is ze niet blij dat ik dit boek over de acceptatie van homoseksualiteit in het voetbal schrijf. Oma sputtert tegen: 'Niet blij, niet blij, dat heb ik niet gezegd. Maar de wereld is veranderd. Ze steken en ze schieten. Het interesseert me de ballen wat ze van jou vinden, maar vroeger riepen ze alleen "vieze homo!", en nu schoppen ze iemand met zijn zessen helemaal in elkaar. Moet je dat willen?'

Ze kent het antwoord. Oma kijkt voor zich uit. Dan vertelt ze het. De herinnering die haar leven tekende. ‘Toen ik vijftien was, kwam er een jongen uit mijn vriendenkring uit de kast. Hij was al wat ouder, negentien of twintig. Op een dag kwam-ie er zomaar ineens mee op de proppen. O? Dat was mijn eerste gedachte. Wat wisten wij in die tijd van homo’s? Niks. Maar ik kende hem en vond hem aardig, het was allemaal prima. Wat kon mij het schelen, als mens was hij geweldig, nou dan. Maar die jongen kwam uit een christelijk gezin en werd echt verstoten. Ze wilden niks meer met hem te maken hebben. Hij veranderde en op een kwade dag pleegde hij zelfmoord.’

In de ogen van oma zie ik nog altijd haar pijn en haar woede. ‘Ik heb meteen gezegd: vanaf nu vecht ik me te barsten dat iedereen mag zijn zoals-ie zich voelt. Lange tijd ben ik er enorm van slag van geweest, ik kon het in mijn hoofd helemaal niet handelen. Ik dacht: wat mijn kinderen ook worden, ik sta achter ze. Ik werd daarin heel fel.’

Hoe was het mogelijk dat dit gebeurde? ‘Blijkbaar zit de angst voor mensen die “anders” zijn zo verankerd in de maatschappij dat er nog steeds in bepaalde kerken wordt gezegd dat homo’s te genezen zijn. Dat zijn mensen die over anderen praten als “die buitenlanders” en “die homo’s”, die hen in hokjes plaatsen en als groep neerzetten. Toen ik jong was dacht onze generatie: wij gaan het anders doen. Maar dan lost een generatie op in gezinnen, worden de mensen ouder en zijn ze nog net zo conservatief als toen onze ouders waren. En alles blijft uiteindelijk hetzelfde.’

Ik vraag oma: is dat echt zo? Is alles hetzelfde of zijn we als samenleving toch wel wat moderner geworden? Het is voor mij cruciaal om te weten, omdat dit de ultieme reden is om dit boek wel of niet te schrijven. Is er iets om voor te

vechten? Mijn gevoel schreeuwt van ja, juist nu, maar oma is zoveel ouder en wijzer, gaat al zoveel decennia langer mee.

Ze zegt: 'We zijn niet veel opgeschoten, Nino. Eerder zijn we weer conservatiever, dat is hoe ik het zie. In de jaren zestig liepen we in onze blote kont rond. Of "we", de hippies deden dat. Hoe je daar ook tegenaan keek, je voelde de sfeer van verandering en meer openheid. Moet je nu eens meemaken.'

* * *

II. Een nieuwe generatie die 100% zichzelf mag zijn

Wat ik wil? Wat wens ik? Een hoopvolle toekomst. Eentje waarin kinderen zoals ik mogen zijn wie ze zijn. Waarin ze gewoon in een roze shirt naar het stadion kunnen, zonder probleem, zonder gevaar, zonder rare blikken, zonder opmerkingen. Ik gun alle kinderen de vrijheid om zichzelf te kunnen zijn. Niet alleen in het voetbal, maar ook in een sport als hockey, waarin de homofobie minder zichtbaar, maar wel sluimerend aanwezig is. Een nieuwe generatie die 100% zichzelf mag zijn. Bij voetbal in het bijzonder en sport in het algemeen is vaak sprake van een machocultuur. De angst er niet bij te horen ontmoedigt jongetjes die van sport houden, maar zich in de kleedkamer een vreemde voelen, eenzaam zijn. Te midden van macho-uitingen als 'homo, mietje, doe eens wat!' voel je je buitengesloten en apart gezet; een van de ergste dingen die een kind kan gebeuren.

Waar willen we naartoe in de sportwereld? Is inclusie een krachteloos modewoord vol goede bedoelingen? Of doen we er samen alles aan om iedereen zich welkom te laten voelen op de velden? Ik vraag me vaak af waarom de mensen die

juist hun stem zouden moeten verheffen zo vaak zwijgen. Waarom zij die het verschil kunnen maken zo vaak een pas opzij of een stap naar achteren doen.

Ik zit vol goede moed, maar het is te simpel gebleken om te zeggen dat alles met de tijd vanzelf wel goed komt. Zo werkt het niet, we moeten actie ondernemen. Volgens René van der Gijp, een van de talking heads in het zeer goed bekeken tv-programma *Vandaag Inside*, bestaat het niet, homo's in het topvoetbal. Ze zijn er niet, volgens hem. Ik waag dat te betwijfelen. En dan nog: zijn er voetballers in de top met een broer, zus, vriend, bekende die behoort tot de LHBTIQ+-groep? En waarom zou je jonge spelertjes die erachter komen dat ze homoseksuele gevoelens hebben bij voorbaat ontmoedigen met al die flauwe grappen en grollen?

Ik denk dat als mensen in de top, mensen die het voor het zeggen hebben, hun morele verantwoordelijkheid pakken, er wel degelijk veel ten goede kan veranderen. Gebeurt dat voldoende in Nederland? Of zijn de campagnes louter voor de bühne? Hoe komt het dat Engeland zoveel verder is op dit gebied? En waarom is er in een stoere, ruwe sport als rugby geen plek voor homofobie, maar in 'beschaafde' sporten als korfbal en hockey wel? Wat kunnen we daarvan leren? Hoe ontstaan homofobe spreekkoren en hoe kan dit voorkomen worden? En hoe zit het met de rol van alcohol en drugs? Met groepsdruk?

Zoveel vragen, zoveel te doen. Ik ben de kleinzoon van Faas Wilkes, ooit de beste voetballer van Nederland. Ik ben ook uit de kast gekomen. Dat plaatst mij – of ik dat nou wil of niet – in een uitzonderlijke positie. Voor mij zijn het voetbal en mijn seksuele geaardheid geen aparte werelden. Dat zou normaal moeten zijn.

* * *

Met medewerking van o.a.

**Clarence Seedorf • Winfried Bajens • Humberto Tan
Patrick Kluivert • Michael van Praag • Estelle Bergkamp
Shanice van de Sanden**

Nino Wilkes groeide op in de familie Wilkes/Kluivert, waar voetbal een belangrijke plaats inneemt. Ondanks deze prominente rol van voetbal in zijn leven voelt hij zich niet thuis in de machowereld van de voetballerij, want hij valt op mannen. Vrijwel niemand in die wereld haalt het in zijn hoofd om uit de kast te komen.

Om dit bespreekbaar te maken gaat Nino op onderzoek uit, voert openhartige gesprekken met vooraanstaande figuren zoals binnen de KNVB, de John Blankenstein Foundation en voormalige internationale grootheden als Clarence Seedorf en Patrick Kluivert. Daarnaast deelt hij inzichten met de opkomende generatie professionele voetballers en brengt zo de dialoog op gang. Ontdek in dit boek Nino zijn inspirerende onderzoek naar het taboe rondom homoseksualiteit in de voetbalwereld.

Nino Wilkes, kleinzoon van voetballegende Faas Wilkes en zoon van Rossana Kluivert, is redacteur en presentator. Zijn coming out op Instagram in augustus 2023 werd door duizenden mensen omarmd.

'Als een homoseksuele voetballer voor jouw team scoort, denk je dat ze dan niet gaan juichen? Tuurlijk wel!'

Michael van Praag

'Nul procent van alle voetballers homo? Honderd procent hetero? Dat bestaat niet.'

Rossana Kluivert

'We zijn geneigd vooral naar het slachtoffer te kijken, maar eigenlijk moet je meteen de beleidsbepalers aanpakken.'

Humberto Tan

